

Sygn. akt IV CSK 494/13

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z wniosku G. T., H. D., L. T. i J. T.
przy uczestnictwie H. M., W. F. i F. N.
o ustanowienie drogi koniecznej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2014 r.,
skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania H. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 8 lutego 2013 r.

**oddala skargę kasacyjną i wniosek o przyznanie kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 8 lutego 2013 r. oddalił apelację uczestniczki postępowania H. M. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 23 maja 2012 r., uwzględniającego wniosek o ustanowienie służebności drogi koniecznej wiodącej przez jej nieruchomości. U podłoża tego rozstrzygnięcia legł pogląd, że interes społeczno-gospodarczy wymaga, żeby - w razie braku przeciwwskazań z punktu widzenia potrzeb nieruchomości nie mającej dostępu - droga konieczna była przeprowadzona przez grunt, którego uszczerbek wskutek tego przeprowadzenia będzie najmniejszy.

Skarga kasacyjna uczestniczki postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego zawiera zarzut naruszenia art. 379 pkt 5, 626 § 2 k.p.c., art. 145 § 1, 2 i 3 w zw. z art. 285 § 2 k.c., art. 288 i 5 k.c., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut skargi kasacyjnej (pkt II), że niezawiadomienie skarżącej o terminie przeprowadzenia dowodu z oględzin przewidzianego w art. 626 § 2 k.p.c. stanowi pozbawienie jej możliwości obrony swych praw, a tym samym jest przyczyną nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) odnosi się do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Nie zawiera przy tym wskazania przepisów prawa których naruszenia miałyby dopuścić się Sąd drugiej instancji.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że w postępowaniu kasacyjnym zarzut nieważności może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed sądem drugiej instancji. Wyłączone jest natomiast w tym postępowaniu bezpośrednio badanie naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 lub art. 386 § 2 k.p.c., które to uchybienie doprowadziło do usankcjonowania postępowania pierwszoinstancyjnego, dotkniętego nieważnością z uwagi na obrazę przez sąd pierwszej instancji określonych przepisów prawa procesowego. Tak określony zarzut wymaga zatem wyartykułowania w ramach drugiej podstawy

kasacyjnej przepisu naruszonego przez sąd odwoławczy, obok wymienienia przepisów naruszonych przez sąd pierwszej instancji (por. np. wyroki z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 143/06, nie publ. oraz z dnia 28 marca 2012 r., II UK 170/11, nie publ. i powołane w nich orzeczenia). Ponadto uchybienie sądu drugiej instancji, polegające na niewzięciu pod rozwagę - z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego - nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi usprawiedliwioną podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. tylko wtedy, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a wykazanie tej okoliczności obciąża skarżącego.

W konsekwencji, argumentacja zawarta w skardze kasacyjnej dotycząca nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, wobec braku odpowiednio skonstruowanego zarzutu naruszenia przepisów postępowania przez Sąd drugiej instancji, tj. wskazania, jaki przepis postępowania został przez ten Sąd naruszony, na czym polegało to naruszenie oraz wykazania, że mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie mogła stanowić przedmiotu merytorycznych rozważań Sądu Najwyższego.

Rację ma skarżąca, zarzucając naruszenie art. 145 § 2 w zw. z art. 285 § 2 k.c. tylko o tyle, o ile twierdzi, że stosownie do tego przepisu przeprowadzenie drogi koniecznej powinno nastąpić z uwzględnieniem potrzeb nieruchomości nie mającej dostępu do drogi publicznej oraz z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które droga ma prowadzić. Wbrew jednak twierdzeniu skarżącej zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że wymogom tym odpowiada ustanowienie drogi koniecznej w pasie gruntu stanowiącym, podług wiążących Sąd Najwyższy ustaleń, bliżej określony trakt leśny, związany z instalacją na gruncie sieci elektrycznej, od lat wykorzystywany, jako droga. W szczególności, gdy jej ustanowienie nie wpływa na zmianę dotychczasowego sposobu korzystania z nieruchomości obciążonej.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.